

**UCHWAŁA NR LIX/526/2023
RADY GMINY INOWROCŁAW**

z dnia 12 maja 2023 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy
Inowrocław na lata 2018-2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) w związku z Uchwałą Nr L/406/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 29 października 2018 r. uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego programu nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Inowrocław

Krzysztof Koltuński

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 572.

Załącznik do uchwały Nr LIX/526/2023

Rady Gminy Inowrocław

z dnia 12 maja 2023 r.

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI
NAD ZABYTKAMI
DLA
GMINY INOWROCŁAW
NA LATA
2018-2021

Gmina Inowrocław 2023 r.

SPRAWOZDANIE

z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021

Wprowadzenie

Zgodnie z wymogami art. 87 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) Gmina Inowrocław opracowała „Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021”

W myśl art. 87 ust.5 ww. ustawy, Wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Gminy. Niniejsze sprawozdanie z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021” stanowi wypełnienie prawnego obowiązku Wójta, wynikającego z treści ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Dziedzictwo kulturowe to dorobek materialny i duchowy pokoleń utożsamiany z archeologią, architekturą i sztuką. Z niego czerpiemy wiedzę o życiu i działalności naszych przodków. Zachowanie tego dorobku dla przyszłych pokoleń powinno być naszym celem i obowiązkiem.

Zasoby kulturowe, położenie geograficzne oraz zabytki są wartością, która ma duży wpływ na rozwój Gminy Inowrocław. Zachowane zabytki Gminy stanowią nieocenione dziedzictwo kulturowe regionu. Dostarczają one bogaty materiał badawczy historykom, historykom sztuki i archeologom. Bogactwo i różnorodność dziedzictwa, należyście pielęgnowane i wykorzystane, powinny stanowić jeden z głównych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego.

Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021 został przyjęty Uchwałą Nr L/406/2018 Rady Gminy Inowrocław w dniu 29 października 2018 r. i wszedł w życie w dniu 5 grudnia 2018 r. po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Program jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowania działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z ochrony opieki zabytków, krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa niematerialnego. Określa kierunki współpracy samorządu Gminnego, właścicieli obiektów zabytkowych i Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Ochrony Zabytków. Tworzy politykę administracyjną w zakresie działań na rzecz zachowania, rewitalizacji i promocji zabytków oraz dziedzictwa kulturowego.

Opracowanie programu ma na celu określenie planowanych i prowadzonych przez gminę inwestycji związanych z ochroną zabytków.

Program opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław oparty jest i zbieżny z dokumentami o charakterze strategicznym i opracowaniami wyznaczającymi kierunki polityki przestrzennej gminy, takimi jak:

- 1) Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2021-2030. Uchwała Nr XXXVIII/362/2021 Rady Gminy Inowrocław z dnia 29 grudnia 2021 r.
- 2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław. Uchwała Nr XVI/143/2016 Rady Gminy Inowrocław z dnia 6 maja 2016 r.
- 3) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław na lata 2021-2024, z perspektywą do 2028 r. Uchwała Nr XXVIII/285/2021 Rady Gminy Inowrocław z dnia 24 marca 2021 r.
- 4) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław.

Gminny program opieki nad zabytkami jest dokumentem uzupełniającym do innych aktów planowania. Jego celem jest podniesienie świadomości znaczenia zabytków lokalnej tożsamości kulturowej. Rolą programu jest przyczynianie się do poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego, poprzez określenie koniecznych działań organizacyjnych, finansowych i realizacyjnych.

Za podstawowe działanie przyjęto poprawę ładu przestrzennego i prawidłowości struktur przestrzennych. Ma to przyczynić się do ochrony dziedzictwa kulturowego. Działania ukierunkowane są też na wsparcie licznych prac, w tym opisu i inwentaryzacji zabytków, ich ochrony i rewitalizacji, propagowanie dziedzictwa kulturowego, budowy infrastruktury zapewniającej ich bezpieczeństwo, promowanie tego bogactwa wśród mieszkańców oraz włączenie wiedzy na ten temat w programy kształcenia dzieci i młodzieży.

Celem sprawozdania jest ocena realizacji działań oraz przyjętych rozwiązań formalnych, a także sformułowanie wniosków na potrzeby gminnych dokumentów strategicznych, w tym również kolejnego Gminnego programu opieki nad zabytkami.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie danych i informacji uzyskanych z poszczególnych Wydziałów Urzędu Gminy Inowrocław, jednostek organizacyjnych gminy oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Jaksicach.

1. Realizacja zadań określonych w Gminnym programie opieki nad zabytkami

Założenia programowe:

Głównym celem programu opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021 jest dążenie do poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego oraz zainicjowanie procesów zmierzających do wzmocnienia świadomości lokalnej społeczności i właścicieli obiektów zabytkowych o ważności tego dziedzictwa dla rozwoju gminy.

Zdecydowana większość obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków nie stanowi własności Gminy Inowrocław. W związku z tym, gmina nie ma możliwości

bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi. Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na każdym właścicielu i posiadaczu zabytku spoczywają obowiązki wynikające z zasad sprawowania opieki nad zabytkami. Dbanie o stan zabytku, tym samym ponoszenie nakładów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane spoczywa na właścicielu i posiadaczu obiektu zabytkowego, dysponującego tytułem prawnym do zabytku. W przypadku jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie i finansowanie wspomnianych prac i robót jest zadaniem własnym.

Na podstawie przeprowadzonej oceny stanu dziedzictwa kulturowego gminy, oceny opracowań strategicznych dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w Gminnym programie opieki nad zabytkami zostały opracowane trzy priorytety:

- Priorytet 1. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego:

- Priorytet 2. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy:

- Priorytet 3. Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

W ramach każdego z trzech priorytetów zostały określone główne, długofalowe kierunki działań, którym przypisano określone zadania. W Programie określono zadania mające na celu polepszenie ogólnej sytuacji obiektów zabytkowych jak i mieszkańców Gminy w nawiązaniu do szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego.

Jako kierunki działań realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław w ramach przyjętych priorytetów uznano:

- 1) Zintegrowaną ochronę dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.
- 2) Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy.
- 3) Ochrona układów ruralistycznych na obszarach wiejskich.
- 4) Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
- 5) Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne.
- 6) Prowadzenie i monitoring gminnej ewidencji zabytków.
- 7) Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy.
- 8) Korzystanie z nowoczesnych technik informatycznych dla promocji w kierunku dziedzictwa kulturowego.
- 9) Edukację i popularyzację wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.
- 10) Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego, służąca kreacji produktów turystyki kulturowej.
- 11) Zwiększenie świadomości kulturowej społeczności lokalnej przez włączenie jej przez różne formy aktywności.
- 12) Wzbudzenie zainteresowania historią i kulturą materialną regionu w dziedzinach architektury budownictwa i lokalnej tradycji.
- 13) Wspieranie rozwoju lokalnych inicjatyw kulturotwórczych w zakresie podtrzymania miejscowych tradycji folklorystycznych.

- 14) Podejmowanie działań umożliwiających gromadzenie i eksponowanie pamiątek lokalnych.
- 15) Turystyczna promocja regionu.
- 16) Stworzenie infrastruktury turystycznej w ramach promocji regionu.
- 17) Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Zadania te osiągnięte zostaną w perspektywie długofalowej, wieloletniej, których ostatecznym rezultatem będzie przywrócenie zabytkom gminy właściwych im walorów historycznych i estetycznych oraz podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców na temat zabytków i dziedzictwa kulturowego gminy.

Aby określone w programie działania mogły być realizowane, niezbędna jest współpraca wielu podmiotów i zrównoważona współpraca pomiędzy właścicielami obiektów zabytkowych, a Gminą.

Ważne jest również współdziałanie władz gminy z jednostkami samorządu terytorialnego wyższego szczebla w odniesieniu do zabytków, ich pielęgnacji, ratowania oraz niezbędnego finansowania.

Priorytet 1 – Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego:

Kierunki działań – Zintegrowana ochrona działań dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.

Zadanie – Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi i obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy.

Rada Gminy Inowrocław uchwaliła miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których zawarto zapisy dotyczące ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego:

- 1) Uchwała Nr XXVIII/296/2021 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w południowej części obrębu geodezyjnego Jacewo (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 1606 z dn. 31 marca 2021 r.).
- 2) Uchwała Nr XXXIV/337/2021 z dnia 23 września 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław w części miejscowości Batkowo (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 4752 z dn. 30 września 2021 r.).
- 3) Uchwała Nr XLIV/408/2022 z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w części obrębu geodezyjnego Sikorowo, gmina Inowrocław. (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 2825 z dnia 27 maja 2022 r.).
- 4) Uchwała Nr XLIV/409/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław w części obrębu geodezyjnego Sławęcinek (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 2826 z dn. 27.05.2022 r.).

- 5) Uchwała Nr XLV/415/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław w części miejscowości Sikorowo (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 3437 z dn. 1 lipca 2022 r.).
- 6) Uchwała Nr XLV/416/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w sąsiedztwie kompleksu wojskowego w części obrębu ewidencyjnego Sławęcinek, gmina Inowrocław (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 3438 z dn. 1 lipca 2022 r.).
- 7) Uchwała Nr XLIX/443/2022 z dnia 10 października 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w części miejscowości Tupadły, gmina Inowrocław (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 5200 z dn. 13 października 2022 r.).
- 8) Uchwała Nr XLIX/444/2022 z dnia 10 października 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław w części obrębu geodezyjnego Latkowo (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 5210 z dn. 13 października 2022 r.).
- 9) Uchwała Nr LII/458/2022 z dnia 15 listopada 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części miejscowości Latkowo, gmina Inowrocław (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 5975 z dn. 21 listopada 2022 r.).

Zadanie – Przestrzeganie ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Jednym z nadrzędnych założeń Studium jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. W Studium wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej, proponowane do uwzględnienia przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

Strefa „A” – pełnej ochrony konserwatorskiej dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków,

Strefa „B” – ochrony konserwatorskiej struktur przestrzennych o wartościach kulturowych,

Strefa „W” - strefa ochrony archeologicznej obejmująca rozpoznane i potencjalne obszary występowania stanowisk archeologicznych.

Przy uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przestrzegane były ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Zadanie - Przeciwdziałanie samowolom budowlanym w obiektach zabytkowych oraz wprowadzenie systemu kontroli prac konserwatorsko-remontowych.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy wprowadzono następujące zapisy o obowiązujących strefach konserwatorskich oraz obowiązujących w nich przepisach o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz strefach ochrony archeologicznej „W”:

- wszelką działalność inwestycyjną na obszarze strefy należy prowadzić zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- dla obiektów ujętych w ewidencji zabytków zgodnie z ustaleniami planu obowiązuje zachowanie zabudowy historycznej z wymogiem jej konserwacji, rewaloryzacji i rekonstrukcji realizowanym przez remonty konserwatorskie, zachowanie lub odtworzenie pierwotnego pokrycia dachu, detali architektonicznych, stolarki, tynków i kolorystyki, zakaz ocieplania ścian, stosowania żaluzji zewnętrznych zasłaniających obramowania okienne,
- w przypadku natrafienia podczas robót ziemnych lub budowlanych na przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem należy zastosować się do przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- na obszarze objętym planem, zgodnie z rysunkiem planu, znajduje się obiekt ujęty w ewidencji zabytków; obowiązują przepisy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zadanie – Egzekwowanie przepisów regulujących działania na obiektach, które nie są wpisane do rejestru zabytków.

Obiekt znajdujący się na terenie obrębu Sławęcinek, wpisany do ewidencji zabytków - obowiązują następujące ustalenia:

- a) obowiązek renowacji zniszczonych fragmentów budynku w formie uzupełnień brakujących detali architektonicznych mających na celu przywrócenie budynku do stanu pierwotnego,
- b) zakaz tynkowania, malowania i ocieplania z zewnątrz budynku o okładzinach ceglanych,
- c) zakaz zamiany podziałów i wielkości otworów okiennych i drzwiowych za wyjątkiem usługowych kondygnacji parteru, gdzie dopuszcza się zmianę wielkości istniejących otworów w celu ich powiększenia i wypełniania szkłem, z zachowaniem zasady kompozycji i osi symetrii otworów okiennych w elewacji na wyższych kondygnacjach,
- d) w przypadku wymiany stolarki okiennej i drzwiowej obowiązek zachowania historycznych podziałów, a dla otworów okiennych zakończonych łukiem zakaz stosowania uproszczeń w postaci prostego zakończenia stolarki,
- e) zakaz upraszczania historycznych podziałów i eliminacji detalu stolarki okiennej,
- f) obowiązek stosowania materiału historycznego stolarki oraz jednakowego koloru w ramach jednego budynku,
- g) dopuszcza się stosowanie współczesnej stolarki otworowej z obowiązkiem odtworzenia historycznego detalu istniejącej stolarki okiennej, ze szczególnym uwzględnieniem szerokości ram, słupków i pozostałych elementów odtwarzanego okna,
- h) obowiązek usunięcia z elewacji frontowej elementów szpecących tj. okablowania, anten satelitarnych, kominów stalowych, skrzynek elektrycznych, telekomunikacyjnych i gazowych ze wskazaniem do umieszczenia wymienionych elementów w specjalnie przygotowanych wnękach lub niszach budynku,
- i) zakaz ocieplania zewnętrznego niszczącego historyczną elewację.

Ustalenia te zostały zawarte w Uchwale Nr XXV/240/2020 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław w części miejscowości Sławęcinek (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 6621 z dn. 23 grudnia 2020 r.)

Kierunek działań - Ochrona układów ruralistycznych na obszarach wiejskich

Zadanie – Zapobieganie rozpraszaniu osadnictwa i poprawa ładu przestrzennego wsi poprzez:

- a) ochronę historycznie ukształtowanego układu dróg, historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych oraz relacji przestrzennych w zespołach zabytkowej zabudowy,
- b) wypełnienie zabudową wolnych działek budowlanych w obszarach centrów wsi oraz historycznych siedlisk w zgodzie z historyczną kompozycją dawnego układu oraz formą architektoniczną tworzącej go zabudowy.

Zadanie – Szczególna ochrona środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych.

- Gmina Inowrocław zgodnie z ustawą o ochronie przyrody przeprowadza sukcesywnie zabiegi pielęgnacyjne na pomnikach przyrody, które tego wymagają;
- Ważne elementy o charakterze parkowym znajdujące się na terenie Gminy Inowrocław: zabytkowe parki podworskie oraz zabytkowe parki wiejskie. Parki dworskie wpisane do rejestru zabytków znajdują się w następujących miejscowościach: Cieślin, Czyste, Gnojno, Kłopot, Kruśliwiec, Latkowo, Łąkocin, Łojewo, Marulewy, Olszewice, Orłowo i Piotrkowice. Ponadto parki dworskie zlokalizowane są w następujących wsiach: Balin, Borkowo, Góra, Jaksice, Komaszycy, Krusza Podlotowa, Krusza Zamkowa, Ostrowo Krzyckie, Pławin, Pławinek, Popowice, Sikorowo, Sławęcinek, Sławęcinek, Słońsko, Sójkowo, Strzemkowo i Trzaski.

Na terenie gminy Inowrocław znajduje się 1 Aleja Dębowa prawem chroniona i 51 pomników przyrody:

- Aleja Dębowa prawem chroniona w pasie drogowym drogi krajowej relacji Inowrocław - Bydgoszcz na odcinku Strzemkowo - Jaksice,
- 5 drzew gatunku Dąb szypułkowy, rosnących w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Olszewice,
- 4 drzewa: Dąb szypułkowy, Topola biała, Buk zwyczajny, Jesion wyniosły, rosnące w parku dworskim w miejscowości Krusza Zamkowa,
- 4 drzewa gatunku Lipa drobnolistna, rosnące w pasie drogi wojewódzkiej relacji Inowrocław - Komaszycy w miejscowości Komaszycy,
- 3 drzewa: Lipa drobnolistna, Klon polny oraz Klon jawor, rosnące w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Piotrkowice,
- 3 drzewa: Lipa drobnolistna oraz dwa Platany klonolistne w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Cieślin,
- 3 drzewa: Dąb szypułkowy oraz dwa Platany klonolistne w parku pałacowym w miejscowości Kłopot,

- 2 drzewa: Dąb szypułkowy oraz Topola osika na terenie Kopalnia Soli w miejscowości Góra,
- Platan klonolistny w parku dworskim w miejscowości Jaksice,
- Wiąz szypułkowy w miejscowości Kłopot,
- Wiąz szypułkowy w parku w miejscowości Krusza Podlotowa,
- Dąb szypułkowy w parku w miejscowości Krusza Podlotowa,
- Dąb szypułkowy w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Kruśliwiec,
- czteropienna Topola biała, rosnąca w pasie drogowym drogi powiatowej w miejscowości Łojewo,
- Dąb szypułkowy w parku dworskim w miejscowości Orłowo,
- Wiąz polny w parku w miejscowości Pławin,
- Klon srebrzysty w miejscowości Sikorowo,
- Wiąz szypułkowy w parku w miejscowości Sójkowo,
- Lipa drobnolistna, rosnąca w pasie drogowym drogi powiatowej w miejscowości Tupadły relacji Inowrocław-Kruszwica,
- 16 Jesionów wyniosłych, rosnących przy drodze gminnej w miejscowości Balczewo.

Zadanie – Wspieranie powstania i rozwoju w Gminie centrów kulturalnych.

Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie działa aktywnie od 2014 r. prowadzone jest przez Wydział Komunikacji i Spraw Społecznych tutejszego Urzędu Gminy, zajmuje się krzewieniem tradycji regionalnych, promowaniem kultury Kujaw Zachodnich, umacnianiem poczucia tożsamości regionalnej, edukacją kulturalną dzieci i młodzieży, integracją środowisk lokalnych, a także promowaniem walorów przyrodniczych i turystycznych regionu. Ważnym aspektem działalności Centrum jest również promowanie sylwetki jednego z najwybitniejszych Synów Ziemi Kujawskiej Stanisława Przybyszewskiego, poety, pisarza, dramaturga, eseisty, tłumacza literatury obcej, „Meteora Młodej Polski”. W obiekcie znajdują się trzy wyjątkowe sale do zwiedzania: Stanisława Przybyszewskiego, Askaukalis oraz Izba Kujawska z ciekawymi artefaktami, natomiast na przyległym terenie znajduje się okazała galeria rzeźb z Międzynarodowych Mistrzostw Polski w Rzeźbieniu w Drewnie oraz wystawa prac malarskich, będąca pokłosiem plenerów malarskich.

Priorytet 2 – Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno- gospodarczego Gminy.

Kierunek działań – Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

Zadanie – Rozpoczęcie lub kontynuacja prac remontowo – konserwatorskich w obiektach zabytkowych stanowiących własność Gminy.

Przeprowadzono następujące prace remontowe obiektów będących własnością Gminy:

- a) prace w obiekcie zabytkowym w miejscowości Jaksice ul. Dworcowa 10 polegające na:
  - naprawie sufitów i ścian – koszt 8.871,60 zł,

- montażu nowych tralek schodów – koszt 5.832,00 zł,
- naprawie wyczystek i naprawie komina – koszt 2.484,00 zł,
- b) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Cieślin 13 polegające na:
  - naprawie instalacji elektrycznej w pomieszczeniach świetlicy – koszt 1.058,99 zł,
- c) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Balczewo 14 polegające na:
  - naprawie pokrycia dachowego – koszt 4.784,88 zł,
- d) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Krusza Duchowna 26 polegające na:
  - remoncie świetlicy – koszt 46.637,62 zł,
  - naprawie instalacji elektrycznej - koszt 2.066,61 zł,
  - wymianie kotła CO – koszt 8.413,20 zł,
  - remoncie schodów wejściowych – koszt 31.898,17 zł,
  - naprawie rynien – koszt 8.623,48 zł,
- e) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Komaszycy 13 polegające na:
  - naprawie instalacji elektrycznej - koszt 1.681,04 zł,
  - naprawie schodów przy świetlicy – koszt 3.813,06 zł,
- f) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Pławin 17 polegające na:
  - remoncie pomieszczeń – koszt 55.506,89 zł,
  - wymianie instalacji elektrycznej wraz z montażem oświetlenia liniowego - koszt 33.707,29 zł,
  - wymianie 11 szt. okien drewnianych – koszt 75.500,62 zł,
  - opracowaniu dokumentacji odtworzenia drzwi – koszt 1.845,00 zł,
- g) prace remontowe w obiektach zabytkowych w miejscowościach Komaszycy 13 oraz Cieślin 13 polegające na:
  - wykonaniu podjazdów dla osób niepełnosprawnych do pomieszczeń świetlic – koszt 30.223,41 zł,
- h) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Latkowo nr 17 polegające na:
  - remoncie pomieszczeń – koszt 48.195,19 zł,
- i) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Jaksice ul. Dworcowa 10 polegające na:
  - naprawie instalacji elektrycznej - koszt 7.333,00 zł,
  - wymianie instalacji elektrycznej – koszt 14.000,00 zł,
  - remoncie instalacji wodno - kanalizacyjnej – koszt 3.780,00 zł,
  - naprawie nadproży – koszt 4.699,69 zł,
  - naprawie kominów – koszt 17.500,00 zł,
  - wymianie pieca kuchennego/grzewczego – koszt 5.200,00 zł,
  - wykonaniu prac remontowych – koszt 44.841,08 zł,
- j) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Krusza Zamkowa 29 polegające na:
  - wymianie instalacji elektrycznej – koszt 10.000,00 zł,

- montażu ogrzewania w mieszkaniu – koszt 19.000,00 zł,
- wymianie podłogi w mieszkaniu – koszt 2.502,15 zł,
- k) prace remontowe w obiektach zabytkowych w miejscowościach Krusza Zamkowa 29 oraz Jaksice ul. Dworcowa 10 polegające na:
  - remontach pieców kaflowych w lokalach mieszkalnych – koszt 9.800,00 zł,
- l) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Cieślin 13 polegające na:
  - wymianie instalacji elektrycznej – koszt 14.829,90 zł,
  - remoncie instalacji elektrycznej – koszt 23.293,86 zł,
  - wymianie złącza zasilającego – koszt 3.530,10 zł,
- m) prace remontowe w obiekcie zabytkowym w miejscowości Pławin 17 polegające na:
  - wymianie stolarki okiennej – koszt 65.928,00 zł,

Poniesione wydatki zostały sfinansowane w całości z budżetu gminy Inowrocław.

Zadanie – Rozpoczęcie lub kontynuacja prac remontowo – konserwatorskich w obiektach zabytkowych niestanowiących własności Gminy.

W 2021 r. zaplanowano w budżecie gminy środki finansowe w wysokości 100.000 zł na udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków niestanowiących własności Gminy Inowrocław. W marcu 2021 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert w celu wyłonienia podmiotów, którym udzielone zostaną dotacje celowe. Ponieważ w wyznaczonym terminie nie wpłynął żaden wniosek, ponownie ogłoszono konkurs, w wyniku którego Fundacja ORION wystąpiła z wnioskiem o udzielenie dotacji celowej na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, polegających na wykonaniu remontu pokrycia dachu z orynnowaniem, nawierzchni tarasu, granitowych okładzin schodów, tynku i podjazdu od strony zachodniej budynku: założeniu dworsko -parkowym w Orłowie, gm. Inowrocław, wpisanego do rejestru zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod numerem A/182/1-2 niestanowiącego własności Gminy Inowrocław. Uchwałą Nr XXXIV/338/2021 Rady Gminy Inowrocław z dnia 23 września 2021 r. przyznano ww. Fundacji dotację celową w wysokości 24.747,74 zł.

Gmina Inowrocław od lat troszczy się o zabytki znajdujące się nie tylko na terenie naszej gminy, ale także o obiekty ważne dla naszych mieszkańców, leżące poza jej granicami.

Zgodnie z prawem, w przypadkach zabytków położonych poza gminą, wsparcie finansowe z przeznaczeniem na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku udzielane jest przez Radę Gminy w formie uchwały jednostce samorządu terytorialnego, na terenie której znajduje się dany obiekt. Zgodnie z powyższym zostały podjęte dwie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej:

- Uchwała Nr XLII/394/2022 Rady Gminy Inowrocław z dnia 11 kwietnia 2022 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Gminy Złotniki Kujawskie z przeznaczeniem na wykonanie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym

do rejestru zabytków – na zadanie „Konserwacja polichromii we wnętrzu kościoła parafialnego pw. Św. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Tucznie - etap IV” w kwocie 20.000 tys. zł.

- Uchwała Nr XLII/393/2022 Rady Gminy Inowrocław z dnia 11 kwietnia 2022 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Miasta Inowrocławia na wykonanie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - na zadanie pn. „Remont elewacji wieży kościoła pw. Opatrzności Bożej w Inowrocławiu” jako część zadania głównego: „Wzmocnienie i wymiana niektórych elementów konstrukcji więźby dachowej kościoła przy ul. Poznańskiej 332 w Inowrocławiu” w kwocie 20.000 tys. zł.

Dzięki wsparciu ze środków budżetowych Gminy Inowrocław cenne dziedzictwo kulturowe naszej małej ojczyzny będzie mogło cieszyć kolejne pokolenia.

Zadanie - Uporządkowanie nieczynnych i zaniedbanych cmentarzy ewangelickich, zarówno siłami własnymi Gminy, jak i wolontariatu, umieszczenie tablic informujących o historii czynnych i nieczynnych cmentarzy.

Na terenie Gminy Inowrocław, zgodnie z wykazem przesłanym do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy znajdują się trzy obiekty objęte nadzorem Gminy zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U z 2018 r. poz. 2337).

Dwa obiekty zlokalizowane są na terenie cmentarza parafialnego w m. Góra. Pierwszy to mogiła zamordowanego ks. Franciszka Matuszewskiego, urodzonego w 1885 r., który od 1922 r. pełnił funkcję proboszcza w Górze. W dniu 2.11.1939 r. został aresztowany i więziony w Inowrocławiu oraz Świeciu. Od 8.11.1939 r. był przetrzymywany w Górnej Grupie, następnie w Gdańsku Nowym Porcie. W lutym 1940 r. przewieziony do obozu koncentracyjnego Stutthof, a od kwietnia 1940 r. przebywał w obozie koncentracyjnym Oranienburg, gdzie zginął 1 maja 1940 roku. Drugi obiekt to mogiła kaprala WP Zielińskiego, który wg relacji miejscowych mieszkańców został zabity pod koniec września 1939 r. gdy podczas przegrupowania, drużyna piechoty WP zatrzymała się na nocleg w stodole jednego z zabudowań we wsi Balczewo. W trakcie porannego mycia przy studni zniemacka zaatakowała kpr. Zielińskiego mieszkanka tej wsi, z pochodzenia Niemka i uderzeniem siekierą w głowę, pozbawiła go życia. Dodatkowo w kruchcie kościoła w Jaksicach znajduje się tablica pamiątkowa poświęcona ofiarom „krwawej nocy” w więzieniu inowrocławskim z 22 na 23 października 1939 r. Trzecia mogiła znajduje się w Jaksicach. Na cmentarzu parafialnym spoczywa porucznik Konstanty Gutorski, w powstaniu wielkopolskim dowódca 2 kompanii 5 pułku strzelców wielkopolskich, który zginął 13 VIII 1920 r. w czasie wojny polsko-bolszewickiej.

W 2021 r. w ramach świąt państwowych i kościelnych wykorzystano 1.000 złotych, zaplanowanych w budżecie Gminy Inowrocław. W 2022 r. w tym celu została wydatkowana kwota 585,74 zł. Kwoty te zostały w całości przeznaczone na zakup wiązanek kwiatowych i zniczy w celu nadania uroczystego wyglądu z okazji Święta Zmarłych oraz z okazji Święta Wojska Polskiego.

Zadanie – Wskazanie właścicielom obiektów zabytkowych możliwości pozyskania dotacji czy refundacji z funduszy krajowych, wojewódzkich czy Unii Europejskiej.

Możliwości pozyskania dotacji czy refundacji z funduszy krajowych, wojewódzkich i unijnych określone zostały w Gminnym programie opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021:

- pkt 11 – „Źródła finansowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami”,
- pkt 12 – „Realizacja i finansowanie przez Gminę zadań z zakresu ochrony zabytków”.

Uchwała w sprawie przyjęcia Gminnego programu została podana do wiadomości publicznej poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.gminainowroclaw.eu, na stronie internetowej Gminy Inowrocław www.gminainowroclaw.eu oraz ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W dniu 30 grudnia 2019 r. Rada Gminy Inowrocław podjęła uchwałę Nr XIII/120/2019 w sprawie zasad i trybu postępowania, udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, niestanowiących własności Gminy Inowrocław. Uchwała ta również została podana do wiadomości publicznej poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.gminainowroclaw.eu, na stronie internetowej Gminy Inowrocław www.gminainowroclaw.eu oraz w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W związku z art. 81 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz § 6 uchwały Nr XIII/120/2019 Rady Gminy Inowrocław z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie zasad i trybu postępowania, udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestrów zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, niestanowiących własności Gminy Inowrocław (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2020 r. poz. 227) Zarządzeniem Nr 449/2022 z dnia 15 marca 2022 r. Wójt Gminy Inowrocław ogłosił otwarty konkurs ofert na udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestrów zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, niestanowiących własności Gminy Inowrocław. Ogłoszenie o konkursie zostało podane do wiadomości publicznej poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.gminainowroclaw.eu, na stronie internetowej Gminy Inowrocław www.gminainowroclaw.eu oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Inowrocław.

W związku z tym, że w wyznaczonym terminie nie wpłynęła żadna oferta, Wójt Gminy Inowrocław ogłosił ponowny konkurs oferty na udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, niestanowiących własności Gminy Inowrocław.

Ogłoszenie o konkursie podane zostało do wiadomości publicznej poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.gminainowroclaw.eu, na stronie internetowej Gminy Inowrocław www.gminainowroclaw.eu oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Inowrocław.

Kierunek działań – Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne.

Zadanie – Popularyzacja miejsc o szczególnym znaczeniu historycznym, kulturowym, krajoznawczym i turystycznym dla Gminy.

Zadanie realizowane przez szkoły:

Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Jaksicach:

1. Porządkowanie przez harcerzy terenu wokół Obelisku Bartka Nowaka – dowódcy Powstania Styczniowego przy ul. Sportowej.
2. Opiekowanie się grobami Powstańców Wielkopolskich na cmentarzu parafialnym w Jaksicach.
3. Składanie przez harcerzy na 1 listopada wiązanek kwiatów i zniczy ufundowanych przez Gminę Inowrocław.
4. Oddanie hołdu zasłużonym zmarłym mieszkańcom Jaksic i okolic:
  - Powstańcom Wielkopolskim: Konstantemu Gutorskiemu, Mieczysławowi Kosiakowi,
  - zamordowanym w inowrocławskim więzieniu: Szczepanowi i Bolesławowi Wawrzyniakom,
  - księżom: Henrykowi Klutha, Bronisławowi Kozłubkowi, Zdzisławowi Borzyszkowskiemu,
5. Organizowanie Powiatowych Konkursów Piosenki Religijnej z okazji Dnia Papieskiego, integrujących społeczność szkolną i promujących Jaksice w powiecie inowrocławskim.

Szkoła Podstawowa ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Orłowie:

1. Dbanie o grób Powstańca Wielopolskiego.
2. Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni oraz gminnych cmentarzach.

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Mikołaja Kopernika w Sławęcinku:

1. Opiekowanie się obeliskiem upamiętniającym męczeńską śmierć Piotra Bartoszcze-sprzątanie terenu wokół obelisku, składanie kwiatów.
2. Sprzątanie grobów bohaterów I i II wojny światowej, składanie kwiatów, zapalanie zniczy.

Szkoła Podstawowa im. Rodu Piastów w Tupadłach:

1. Sporządzenie prezentacji o historii szkoły, przygotowanie konkursów plastycznych „Moja Szkoła”.

Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Górze:

1. Porządkowanie grobów – Stanisława Przybyszewskiego, kaprała Zielińskiego oraz księży - na cmentarzu w Górze.

Przedszkole Samorządowe Gminy Inowrocław:

1. Zrealizowanie Międzynarodowego projektu edukacyjnego „Piękna nasza Polska cała”.
2. Zrealizowanie programów własnych „Kto ty jesteś?”, „Kujawy moja mała ojczyzna”.
3. Zrealizowanie projektów edukacyjnych: „Uczył Marcin Marcina”, „Tradycyjnie po kujawsku” we współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną w Jaksicach.
4. Wycieczki: do Rezerwatu Przyrody w Balczewie, do Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie, do świetlicy wiejskiej w Jaksicach.
5. Spotkanie z zespołem Kłopotanie.
6. Spotkanie z zespołem Kruszowianki z okazji Dnia Chleba – zapoznanie z dawniej używanymi przedmiotami do wyrobu chleba.
7. Prowadzenie prac porządkowych przed dniem 1 listopada przy zabytkowych zespołach zieleni oraz cmentarzach (cmentarz poepidemiologiczny w Turzanach, cmentarz w Jaksicach, cmentarz w Górze, cmentarz w Orłowie).

Zadanie zrealizowane przez Wydział Komunikacji Społecznej Urzędu Gminy Inowrocław obejmowało upowszechnianie miejsc o szczególnym znaczeniu dla gminy tj:

- pomnik Stanisława Przybyszewskiego na cmentarzu w Górze,
- tablica upamiętniająca Stanisława Przybyszewskiego w Łojewie,
- tablica upamiętniająca Stanisława Przybyszewskiego w Jarontach,
- tablica upamiętniająca Piotra Bartoszcze w RadłóWKu.

Pamięć o Piotrze Bartoszcze kultywowana jest poprzez składanie kwiatów i zapalenie zniczy w miejscu mordu działacza przez przedstawicieli władz gminnych, a także uczestnictwo w liturgii sprawowanej w intencji zamordowanego w nocy z 7 na 8 lutego 1984 r. opozycjonisty i lidera chłopskiej „Solidarności” w regionie.

Osada otwarta w Kruszy Zamkowej, datowana na pierwsze wieki naszej ery, to słynne Askaukalis oznaczone na mapie geografą Klaudiusza Ptolemeusza, około 150 roku naszej ery. To jedna z trzech osad na Ziemiach Polskich - faktoria prowadząca handel z Cesarstwem Rzymskim. Od 2014 roku funkcjonuje tu obiekt archeologiczny pn. „Askaukalis - Krusza Zamkowa”. Na placu znajduje się zrekonstruowana świątynia z przełomu II w p.n.e - I w. n.e., kamienny krąg oraz tablice informacyjne przybliżające arcyciekawą historię Askaukalis ujęte w cztery bloki tematyczne: Askaukalis na mapie Ptolemeusza, Askaukalis - aglomeracja osadnicza, Krusza Zamkowa - osada centralna, Krusza Zamkowa - sanktuarium. Obiekt ten jest cyklicznie odwiedzany przez turystów indywidualnych i grupy wycieczkowe, a także przez uczestników rajdów pieszych i rowerowych, a na turystów czeka „Strażnik Askaukalis” - Krzysztof Pater, kustosz obiektu, który z niezwykłą pasją opowiada o interesującej historii tego magicznego i tajemniczego miejsca. Przy obiekcie archeologicznym zamontowano nowe tablice informacyjne, ustawiono kilka rzeźb oraz odnowiono pylon reklamowy „Askaukalis”.

Priorytet 3 – Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca budowaniu tożsamości. Badania i dokumentacja dziedzictwa kulturowego.

Kierunek działań – Korzystanie z nowoczesnych technik informatycznych do promocji dziedzictwa kulturowego.

Zadanie – Dostęp do Internetu (jako edukacyjnej bazy danych) w publicznych placówkach oświatowych, w świetlicach i innych.

Bezpłatny Internet jako edukacyjną bazę danych o zabytkach udostępnia Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach oraz świetlice i szkoły podstawowe na terenie gminy.

Kierunek działań – Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.

Zadanie – Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych.

Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Górze.

1. Uczestnictwo uczniów w Festynie organizowanym przez Urząd Gminy Inowrocław: „Tradycje Wielkanocne na Kujawach”.
2. Zorganizowanie Warsztatów kulinarnych wspólnie z Kołem Gospodyń Wiejskich w Górze.
3. Zorganizowanie pikniku rodzinnego „Na kujawską Nutę”, oraz pikniku „Moja Mała Ojczyzna”.

Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Jaksicach.

1. Kultywowanie regionalnej historii poprzez przypomnienie na lekcjach historii i języka polskiego sylwetek zasłużonych mieszkańców Jaksic:
  - Ks. Stanisława Krakowskiego, ks. Wiktora Sawkowskiego, ks. Kanonika Feliksa Kaliskiego, ks. Kanonika Piotra Osińskiego oraz ks. Tadeusza Pawlaka,
  - Dowódcy Powstania Styczniowego Bartka Nowaka.
2. Zorganizowanie przez harcerzy biegów terenowych, podczas których utrwalają wiedzę o Miejscach Pamięci Narodowej.
3. Zrealizowanie projektu: „Znamy i promujemy Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie”:
  - uczestniczenie w imprezie plenerowej w Prasłowiańskim Gaju, nawiązującej do słowiańskich obyczajów i wierzeń,
  - zdobycie informacji na temat Stanisława Feliksa Przybyszewskiego – polskiego pisarza, poety, dramaturga, nowelisty okresu Młodej Polski,
  - poszerzenie wiedzy na temat kujawskiej kultury ludowej.

Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Orłowie.

1. Wykonanie albumów poświęconych Kujawom i najbliższej okolicy.
2. Współpracowanie z Muzeum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu.
3. Przygotowanie obchodów 120-lecia Szkoły Podstawowej w Orłowie.
4. Przygotowanie przedstawienia zapustnego „Koza”, prezentowanego w szkole i zagrodach w Orłowie.

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. M. Kopernika w Sławęcinku.

1. Przygotowanie pikniku rodzinnego: „Gry i zabawy moich dziadków”.
2. Wyjazd do muzeum Jana Kasprówicza
  - a. poznanie życia i twórczości Jana Kasprówicza i Stanisława Przybyszewskiego,
  - b. przedstawienie: „Historia dziedzictwa Kujaw”.
3. Zorganizowanie Dnia języka ojczystego oraz Konkursu pięknego czytania.

Szkoła Podstawowa im. Rodu Piastów w Tupadłach.

1. Promowanie lokalnych festynów i wydarzeń poprzez udział w Kiermaszach Wielkanocnych, a także uczestniczenie w orszaku zapustnym „Koza”.
2. Zorganizowanie spotkania z Krzysztofem Paterem – strażnikiem Askaukalis, oraz historykami z uczelni wyższych i szkół ponadpodstawowych.

Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Turzanach.

1. Kultywowanie tradycji świątecznych poprzez organizowanie zajęć kulinarnych dla dzieci – warsztaty „Piernikowy zawrót głowy”
2. Uczestnictwo uczniów w Festynie organizowanym przez Urząd Gminy w Inowrocławiu: „Tradycje Wielkanocne na Kujawach” (wykonanie przez uczniów i ich rodziców ozdób i wypieków wielkanocnych).
3. Udział Poczty Sztandarowej Szkoły Podstawowej w Turzanach w Dożynkach Gminnych w Pławinie.

Przedszkole Samorządowe Gminy Inowrocław.

1. Udział w konkursie fotograficznym pt. „Piękni jak Polska”.
2. Zorganizowanie konkursu fotograficznego pt. „Kujawy zatrzymane w kadrze”.
3. Zrealizowanie Międzynarodowego projektu edukacyjnego „Piękna nasza Polska cała”.
4. Zrealizowanie programów własnych „Kto ty jesteś?”, „Kujawy moja mała ojczyzna”, „Uczył Marcin Marcina”.
5. Prowadzenie zajęć o charakterze kulturoznawczym, mających na celu zapoznanie dzieci z ciekawymi miejscami na terenie Gminy Inowrocław.
6. Wycieczka do Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie.

Zadanie – Promocja lokalnych festynów i wydarzeń.

Istotnym elementem jednoczącym mieszkańców gminy Inowrocław są działania pobudzające wzrost świadomości rodzimych tradycji i obrzędowości. Do tradycji wielkanocnych odnosi się festyn organizowany przez Urząd Gminy Inowrocław pod nazwą „Tradycje wielkanocne na Kujawach”. Tradycje kujawskie kultywowane są także poprzez organizowanie „Święta Kujawskiego Słońca”, „Powitanie lata” w Łojewie nad Małym Gopłem czy „Tygodnia Artystycznego” - kilkudniowego pleneru malarsko - rzeźbiarskiego, który odbywa się cyklicznie na terenie rekreacyjno- sportowym w Łojewie. Ponadto zorganizowano Dożynki Gminne, połączone z rozstrzygnięciem konkursu na „Najładniejszy Sołecki Wieniec Dożynkowy”. Ważnym elementem niematerialnego dziedzictwa Gminy Inowrocław jest także organizowanie „Święta Dyni”, które stało się wyrazem kultywowania przez Gminę tradycji kulinarnych. Stałym wydarzeniem są również wieczory poświęcone pamięci Stanisława Przybyszewskiego „Za duszę Stacha”, które odbywają się w listopadzie, w rocznicę śmierci pisarza. „Gala Stanisławy” na stałe wpisała się w tradycje Gminy Inowrocław. Jest to wydarzenie, które odbywa się cyklicznie w Łojewie. „Stanisław” przyznawany jest osobom, organizacjom, instytucjom, firmom i jest wyrazem najwyższego uznania za szczególne osiągnięcia w bieżącym roku lub za całokształt pracy na rzecz mieszkańców Gminy Inowrocław.

Zadanie – Wydawanie i wspieranie publikacji promujących dziedzictwo kulturowe Gminy – foldery promocyjne, przewodniki.

Za pośrednictwem Wydziału Komunikacji i Spraw Społecznych Gminy Inowrocław wydano Folder: Gmina Inowrocław - Serce Kujaw Zachodnich.

Kierunek działań - Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego, służąca kreacji produktów turystyki kulturowej

Zadanie - Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej, obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego Gminy.

W ramach tego zadania zostały zrealizowane filmy, zamieszczone na kanale YouTube Gminy Inowrocław – relacje z wydarzeń o charakterze promocyjnym, codziennie notatki do serwisu informacyjnego, jak również obsługa fotograficzna i redakcyjna z wydarzeń i imprez realizowanych w terenie, zamieszczonych na stronie internetowej i portalu społecznościowym Gminy.

Kierunek działań - zwiększenie świadomości kulturowej społeczności lokalnej przez włączenie jej w różne formy aktywności.

Zadanie - Wykreowanie wizerunku Gminy w oparciu o dziedzictwo kulturowe i lokalną tożsamość mieszkańców.

W ramach podpisanych porozumień Gmina Inowrocław współpracuje z Lokalną Organizacją Turystyczną „Kujawy” w zakresie organizacji imprez „Tygodnia Artystycznego” czy imprezy artystycznej z cyklu „Za duszę Stacha”. Gmina Inowrocław realizuje ponadto umowę o partnerstwie z Gminą Wejherowo. Współpraca polega na wymianie doświadczeń samorządowców oraz współpracy organizacji pozarządowych z gminy Inowrocław. W planach jest również współpraca w zakresie spędzania czasu wolnego młodzieży, uczestnictwo w wydarzeniach realizowanych przez partnerów oraz z lokalnymi instytucjami, takimi jak Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, placówkami kulturalnymi, oświatowymi, opiekuńczymi, organizacjami, stowarzyszeniami, klubami, kołami gospodyń wiejskich, zespołami ludowymi i artystami lokalnymi.

Zadanie - Upowszechnianie edukacji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego przez zaangażowanie placówek oświatowych (szkoły, biblioteki, domy kultury) oraz kościelnych w organizowanie warsztatów, pracowni, szkoleń, wykładów.

Zadanie realizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Jaksicach:

1. Zorganizowanie wystawki z książkami promującymi Gminę Inowrocław i jej zasoby kulturowe.
2. Zorganizowanie warsztatów kulinarnych promujących tradycje kuchni regionalnej.
3. Zorganizowanie spotkań muzycznych z udziałem muzyków z Filharmonii Pomorskiej dotyczące lokalnych pieśni i tańców.
4. Zorganizowanie warsztatów literackich z elementami historii regionalnej – kolędowanie z zespołem Kłopotianki oraz zapoznanie się z tradycjami bożonarodzeniowymi na Kujawach.
5. Nagranie on-line dwóch filmów związanych z tradycjami kujawskimi. Pierwszy z filmów dotyczył rocznicy odzyskania niepodległości na Kujawach. Drugi film dotyczył wykonania ozdób bożonarodzeniowych z Panią Elżbietą Jarzęcką – pracownikiem Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu.

Kierunek działań - Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Zadanie - Stworzenie systemu odpowiednich ulg i rekompensat finansowych dla właścicieli i dzierżawców obiektów zabytkowych, mających na celu podejmowanie przez nich działań rewaloryzacyjnych.

Wójt Gminy Inowrocław na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych zwalnia z urzędu od pobierania podatku

od nieruchomości grunty i budynki, wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym zwalnia się od podatku rolnego grunty wpisane do rejestru zabytków pod warunkiem ich zagospodarowania i utrzymania zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz na podstawie art. 7 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, zwalnia się od podatku leśnego lasy wpisane indywidualnie do rejestru zabytków.

2. Podsumowanie

Działania wymienione i opisane w sprawozdaniu z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” wskazują, że Gmina Inowrocław realizuje zadania określone w założeniach tegoż programu. Podjęto szereg inicjatyw, których celem była dbałość o zachowanie istniejących walorów zabytkowych gminy, historii, tradycji i kultury „Małej Ojczyzny”. Podjęto zadania związane z zahamowaniem degradacji substancji zabytkowej, kształtowaniem atrakcyjnego wizerunku gminy oraz ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

W zakresie opieki nad zabytkami Gmina Inowrocław współpracuje z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, organizacjami pozarządowymi, w tym z parafiami promując wartości materialne i niematerialne dziedzictwa kulturowego regionu. Zadania wspierane były przez projekty edukacyjne i promocyjne mające na celu wzrost świadomości kulturowej oraz zainteresowanie mieszkańców zabytkami i historią gminy. W celu realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Inowrocław na lata 2018-2021, gmina podejmowała zadania korzystając z szerokiego wachlarza instrumentów prawnych, finansowych, organizacyjnych i społecznych. Realizowała przyjęte zadania, korzystając zarówno z kompetencji Wydziałów Urzędu Gminy Inowrocław jak i działań jednostek organizacyjnych gminy. Wytyczne ujęte w Programie oraz działania podejmowane przez gminę i inne podmioty na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego stanowiąc będą podstawę do określenia dalszych planów na rzecz zachowania obiektów zabytkowych.

Uzasadnienie

Gmina, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), w zakresie zadań własnych realizuje sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Obowiązek sporządzania sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami nakłada na Gminę art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) Rada Gminy Inowrocław przyjęła Uchwałą Nr L/406/2018 z dnia 29 października 2018 r. do realizacji Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021.

Przyjęcie sprawozdania z realizacji programu pomoże dostosować działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego gminy w kolejnych latach, do zadań wynikających z programu.

Podjęcie uchwały nie powoduje skutków społecznych, gospodarczych i prawnych, a także nie pociąga za sobą skutków finansowych dla budżetu Gminy.

Przewodniczący Rady
Gminy Inowrocław

Krzysztof Kołtuński